

Beslutningsforslag nr. **B 164**

Folketinget 2021-22

Fremsat den 1. marts 2022 af Susanne Zimmer (FG), Uffe Elbæk (FG) og Sikandar Siddique (FG)

Forslag til folketingsbeslutning

om plantebaserede og klimavenlige offentlige kantiner

Folketinget pålægger regeringen at fremsætte et lovforslag inden udgangen af 2022, der pålægger offentlige kantiner, at alle måltider skal være baseret på planter og have et lavt klimaaftryk, herunder at alle frokostmåltider serveres uden kød og fisk.

Bemærkninger til forslaget

Forbruget af animalske fødevarer og fødevarer med et højt klimaftryk lægger et hårdt pres på de i forvejen eskalerende økologiske kriser, herunder igennem drivhusgasemissioner og pres på biodiversiteten, vandmiljøet og arealanvendelsen i produktionen.

Forslagsstillere mener derfor også, at det er glædeligt, at regeringen har fremlagt guidelines til, hvordan professionelle køkkener kan servere mad, der afspejler de nye officielle kostråd om bl.a. mindre kød og mere grønt på tallerkenen (»Kostråd skal mindske CO₂'en fra de offentlige gryder«, nyhed fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, den 27. januar 2022). Det er dog forslagsstillernes klare opfattelse, at langt større ambitioner er nødvendige for at nedskalere vores aftryk på klimaet og naturen i tilstrækkelig grad.

Danmark er et af de lande i verden, der ifølge Klimarådet har det højeste forbrug af kød pr. indbygger: »En gennemsnitlig borger i Danmark spiser mere end dobbelt så mange animalske fødevarer, som den gennemsnitlige verdensborger og også mere end det europæiske gennemsnit. Dermed har det danske fødevarerforbrug et klimaftryk, der overstiger det bæredygtige niveau i et globalt perspektiv.« (»Klimavenlig mad og forbrugeradfærd«, Klimarådet, 2021).

Det globale madsystem forårsager omkring en tredjedel af alle menneskeskabte drivhusgasudledninger og optager omkring halvdelen af planetens beboelige landareal til fødevarerproduktion. Gennemsnitligt har animalske fødevarer 10-50 gange større klimabelastning end vegetabiliske fødevarer, og husdyrproduktionen fylder ca. 80 pct. af det globale landbrugsareal, selv om husdyrindustrien producerer under 20 pct. af verdens kalorier (»Rich nations could see »double climate dividend« by switching to plant-based foods«, www.carbonbrief.org, den 10. jan. 2022).

Et nyt studie publiceret i det videnskabelige tidsskrift *Nature* viser, at 54 højindkomstlande kan skære deres udledninger fra landbruget med to tredjedele blot ved at ændre madvaner. Samtidig vil det kunne frigive et areal større end hele EU (»Dietary change in high-income nations alone can lead to substantial double climate dividend«, Sun, Z. et al., *Nature Food*, 2022, nr. 3).

I Danmark serverer offentlige kantiner hver dag 650.000 måltider på arbejdspladser og skoler og i daginstitutioner. At begynde her er et skridt i den rigtige retning mod en større omlægning af vores madkultur og madsystem. Det er forslagsstillernes forventning, at en større efterspørgsel på plantebaseret kost gennem forslagets vedtagelse vil sikre et følgende større udbud. Det er ambitionen, at jordbrugere får større sikkerhed omkring afsætningen af deres vegetabiliske produktion.

Forslaget helt konkret

Der foreslås helt konkret, at der indføres lovgivning, der pålægger alle offentlige kantiner at servere måltider med et lavt klimaftryk. Alle måltider skal være plantebaserede, forstået som måltider, der er bygget op omkring planter, og som kan suppleres med en mindre andel animalske fødevarer, jf. Plantebaseret Videnscenters definition af et plantebaseret måltid (»Vi arbejder for«, www.plantebaseretvidenscenter.dk). Dog bør alle frokostmåltider serveres uden kød og fisk efter ønsket om at fremme efterlevelsen af kostrådene blandt danskerne, da brugerne af kantinerne forventes at komme op på de officielle kostråds anbefalede 350 g pr. uge i deres private forbrug og servering af kød til frokost faktisk derved kan modvirke efterlevelsen af kostrådene.

Et lavt klimaftryk defineres som en grænseværdi i kilogram CO₂-e i gennemsnit pr. måltid, der estimeres ud fra den betragtning, at grænseværdien vil forventes at medføre en reduktion i offentlige køkkeners klimabelastning på 50 pct. i 2030 i forhold til i dag. Det er et reduktionsmål, der af forslagsstillerne vurderes både ambitiøst og realistisk. Det vil sige, at der skal laves beregninger, der kan definere denne grænseværdi forud for et endeligt lovforslag, hvis beslutningsforslaget vedtages. Udregningen af grænseværdien bør foretages med datagrundlag i CONCITO's klimadatabase for fødevarer (»Den store klimadatabase«, CONCITO).

Loven skal derudover suppleres med en anbefaling til offentlige køkkener om i så stort omfang, det er muligt, fortrinsvis at indkøbe lokale, økologiske og sæsonbaserede råvarer. Det er op til de enkelte køkkener at følge denne anbefaling.

Implementeringen af forslaget

Under implementeringen af den lovgivning, der følger af forslaget, skal der tages højde for særlige forhold. Det gælder hospitaler, bosteder og plejehjem og andre steder, hvor særlige diæter eller større valgfrihed kan være nødvendigt i enkelte tilfælde. I disse tilfælde skal det være muligt at afvige kravene.

Desuden skal der medfølge ressourcer til opkvalificering af køkkenpersonale i alle offentlige køkkener, så kostomlægningen bliver en god oplevelse for brugerne.

Implementeringen af forslaget har ingen lovgivningsmæssig indvirkning på måltider i privat regi, men forslagsstillere håber selvfølgelig, at en implementering vil have en indirekte effekt på måltider i private husholdninger og i private virksomheder, der vil lade sig inspirere.

Skriftlig fremsættelse

Susanne Zimmer (FG):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om plantebaserede og klimavenlige offentlige kantiner.

(Beslutningsforslag nr. B 164)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.